

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК ТА КІБЕРНЕТИКИ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПРОГРАМУВАННЯ

Олена КАШПУР

« 7 » травня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

для студентів

галузь знань	12 «Інформаційні технології»
спеціальність	122 «Комп'ютерні науки»
освітній рівень	бакалавр
освітня програма	«Інформатика»
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	5
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Чуйко В.Л., д.філос.н., професор кафедри філософії та методології науки.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

КИЇВ – 2021

Розробники:

Чуйко Вадим Леонідович, д. філос. н., професор кафедри філософії та методології науки

Омельчук Людмила Леонідівна, к.ф.-м.н., доцент, доцент кафедри теорії та технології програмування.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри «Теорії та технології програмування»

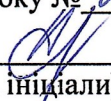
 Микола НІКІТЧЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 10 від « 27 » квітня 2021 р.

Схвалено гарантом освітньо-професійної програми «Інформатика»

 Людмила ОМЕЛЬЧУК « 6 » травня 2021 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету комп'ютерних наук та кібернетики

Протокол від « 6 » травня 2021 року № 10
Голова науково-методичної комісії Людмила ОМЕЛЬЧУК
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Мета дисципліни. Забезпечити засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, ознайомити із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм та плюралізм філософського мислення, створити умови для формування світоглядно-методологічної культури студентів.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни.

До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи та характеристики історико-культурного процесу, що базуються на знаннях шкільної програми дисциплін «Історії», «Людини і світ», «Художньої культури», «Етики».

· **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо явищ світу й культури, розуміти сутність філософських проблем, тем, ідей, вміти аналізувати філософські та наукові тексти;

· **Володіти елементарними навичками** пошуку, сприйняття та аналізу інформації; критичного ставлення та прогнозування стосовно політичних, економічних, культурних подій та явищ.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Філософія» належить до обов'язкових дисциплін освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Інформатика» та викладається у 5 семестрі в об'ємі 4 кредитів. Навчальна дисципліна «Філософія» дає можливість прилучити студентів до світоглядної та методологічної культури, накопиченої людством за всю історію свого існування, показати цілісний, інтегративний характер знань про навколишній світ, підкреслити принципову важливість для кожної людини її вільного світоглядного самовизначення, вибору активної життєвої позиції. Філософія – це світоглядна і водночас методологічна основа, на базі якої відбувається засвоєння гуманітарних, загальноосвітніх, фундаментальних та прикладних дисциплін. Значною мірою саме завдяки їй стає можливий вихід свідомості студентів за межі вузькопрофесійної підготовки, орієнтація на загальнолюдські цінності.

4. Завдання (навчальні цілі) – навчити студентів самостійно орієнтуватись в палітрі філософських напрямків, течій і шкіл; сформувати вміння співвідносити філософські, світоглядні ідеї та теорії з практикою суспільного життя, включаючи дослідження граничних засад, найбільш загальних і глибоких ідей і принципів, які людина повинна використати в своєму житті та діяльності, в розумінні дійсності та ставленні до неї. Зокрема розвивати:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
РН1. 1	Знати історію формування і розвитку філософії, її основні	Лекція, семінар,	Усні доповіді, письмова	6 %

	проблеми, напрямки та школи та їх представників	самостійна робота, іспит	підсумкова контрольна робота, екзаменаційна робота	
РН1. 2	Знати понятійно-категоріальний апарат філософського знання, особливості трактування онтологічних та гносеологічних проблем на різних етапах еволюції філософського знання	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмові контрольні роботи, екзаменаційна робота	20 %
РН2. 1	Вміти самостійно опрацювати філософські тексти, здійснювати їх критичний аналіз. Порівнювати світоглядні та ідеологічні парадигми, релігійні концепції, виділяти їх сильні і слабкі сторони;	Семінар, самостійна робота, іспит	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, аналіз філософського тексту, екзаменаційна робота	20 %
РН2. 2	Вміти обґрунтовувати і відстоювати власну світоглядну і життєву позиції, виявляти, ставити та вирішувати світоглядні проблеми. Застосовувати отримані знання при аналізі і оцінці суспільних процесів та явищ.	Семінар, самостійна робота, іспит	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, екзаменаційна робота	20 %
РН3. 1	Використовувати власне знання іноземних мов для роботи з інформаційними інтернет-ресурсами. Презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, аналіз філософського тексту	10 %
РН4. 1	Самостійно шукати та опрацювати тексти різних електронних та письмових джерел. Самостійно приймати та обґрунтовувати власні рішення.	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії.	10 %

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	Р Н 1.	Р Н 1.	Р Н 2.	Р Н 2.	Р Н 3.	Р Н 4.
Програмні результати навчання	1	2	.	.	.	1
	1	2	1	2	1	

<i>(з опису освітньої програми)</i>						
ПРН1. Застосовувати ґрунтовні знання основних форм і законів абстрактно-логічного мислення, основ методології наукового пізнання, форм і методів вилучення, аналізу, обробки та синтезу інформації в предметній області комп'ютерних наук	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки:

7.1 Форми оцінювання студентів.

Семестрове оцінювання. Максимальна кількість балів які можуть бути отримані студентом протягом семестру становить **60/36 балів** за яких:

1. Усна відповідь 1 (усні доповіді): РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН3.1, РН4.1 – **5 балів/3 бали.**
2. Усна відповідь 2 (усні доповіді): РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН3.1, РН4.1 – **5 балів/3 бали.**
3. Усна відповідь 3 (усні доповіді): РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН3.1, РН4.1 – **5 балів/3 бали.**
4. Усна відповідь 4 (усні доповіді): РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН3.1, РН4.1 – **5 балів/3 бали.**
5. Доповнення/дискусія 1: РН4.1 – **2 бали/1 бал.**
6. Доповнення/дискусія 2: РН4.1 – **2 бали/1 бал.**
7. Доповнення/дискусія 3: РН4.1 – **2 бали/1 бал.**
8. Доповнення/дискусія 4: РН4.1 – **2 бали/1 бал.**
9. Доповнення/дискусія 5: РН4.1 – **2 бали/1 бал.**
10. Самостійна індивідуальна робота 1 (аналіз філософського тексту): РН2.1, РН2.2, РН3.1 – **10 балів /6 балів.**
11. Самостійна робота 2 (Написання есе по змісту прочитаного філософського тексту): РН2.1, РН2.2, РН3.1 – **10 балів /6 балів.**
12. Підсумкова контрольна робота: РН1.1, РН1.2 – **10 балів / 6 балів.**

Критерії оцінювання:

Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу, першоджерела.

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності.

3 бали – в цілому студент володіє навчальним матеріалом, але не демонструє належну глибину знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, ігнорує першоджерела. Має у відповіді суттєві неточності.

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

Доповнення / дискусія:

2 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює та розширює межі обговорення теми,

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво та змістовно не розширює дискусію

□ *Самостійна робота (самостійне дослідження):*

10-9 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

8-7 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

6-5 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

4-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

□ *Підсумкова контрольна робота:*

10-8 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

7-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

□ *Кожне питання в екзаменаційній роботі (білет складається з 2 частин: тестового завдання та двох запитань. Тестова частина оцінюється за шкалою 20 балів, а кожне запитання за шкалою 10 балів):*

Тестове завдання:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

11-7 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

7-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Запитання:

10-8 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

7-4 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

3-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт.

7.2. Організація оцінювання.

Терміни проведення форм оцінювання:

1. Усна відповідь 1 (усні доповіді): протягом семестру.
2. Усна відповідь 2 (усні доповіді): протягом семестру.
3. Усна відповідь 3 (усні доповіді): протягом семестру.
4. Усна відповідь 4 (усні доповіді): протягом семестру.
5. Доповнення/дискусія 1: до 12 семінарського заняття.
6. Доповнення/дискусія 2: до 12 семінарського заняття.
7. Доповнення/дискусія 3: до 12 семінарського заняття.
8. Доповнення/дискусія 4: до 12 семінарського заняття.
9. Доповнення/дискусія 5: до 12 семінарського заняття.
10. Самостійна індивідуальна робота 1 (аналіз філософського тексту): протягом семестру.
11. Самостійна робота 2 (Написання есе по змісту прочитаного філософського тексту): протягом семестру.
12. Підсумкова контрольна робота: до останнього лекційного заняття.

Підсумкове оцінювання (у формі іспиту):

1. Максимальна кількість балів які можуть бути отримані студентом: **40 балів**.
2. Результати навчання які будуть оцінюватись: РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН2.2.
3. Форма проведення і види завдань: письмова робота.
4. Види завдань: білет складається з 2 частин: тестового завдання та 2 запитань. Тестова частина оцінюється за шкалою 20 балів, а кожне запитання за шкалою 10 балів, що в загальному підсумку дає 40 балів.

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше 36 балів. Для допуску до

іспиту студент має здати всі самостійні роботи та конспекти. Екзаменаційна оцінка не може бути меншою за **24 бали** для отримання загальної позитивної оцінки за дисципліну. У разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються у письмовій формі.

7.3 Шкала відповідності оцінок.

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять.

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
Частина 1. Філософія в її історії				
1.	Тема 1. Вступ до філософії	4	4	8
2.	Тема 2. Філософія античності, середньовіччя та Відродження	4	4	10
3.	Тема 3. Західноєвропейська філософія Нового часу та доби Просвітництва. Німецька класична філософія.	4	4	12
4.	Тема 4. Напрями сучасної філософії.	4	4	10
Частина 2. Основні філософські проблеми. Теоретична та практична філософія				
5.	Тема 5. Основні питання онтології та метафізики	4	4	8
6.	Тема 6. Свідомість як філософська проблема	4	2	8
7.	Тема 7. Епістемологія, гносеологія і проблема пізнання	4	2	8
	Тема 8. Проблема людини у філософії		2	
	Тема 9. Соціальна і практична філософія		1	
	<i>Підсумкова контрольна робота</i>		1	
	ВСЬОГО	28	26	64

Загальний обсяг **120 год.**, в тому числі:

Лекції – **28 год.**

Семінари – **26 год.**

Консультації – **2 год.**

Самостійна робота – **64 год.**

9. Рекомендовані джерела

Основні:

- Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. Л.В.Губерського. – Харків: Фоліо, 2013. – С. 463-508.
- Філософія: Хрестоматія : навч. посіб. для бакалаврів фізико-математичних та природничих спеціальностей / О.В.Комар, А.А.Кравчук, О.В.Руденко та ін.; загальна ред. докт. філософ. н., проф. Добронравова. – К.: 2010.
- Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л.В.Губерського. – К.: Знання, 2009.
- Кунцман П., Буркард Ф. П., Відман Ф. Філософія: dtv-Atlas.. Київ: Знання-Прес, 2002.
- Рассел Б. Історія західної філософії / Пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Таращука. - К.: Основи, 1995.
- Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія. – К., 1996.

Додаткові:

- Адо П'єр. Що таке антична філософія Вид-во: Новий Акрополь. 2014.
- Арістотель Політика. – К., 2003.
- Боецій. Розрада від філософії. – К. : Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2002.
- Вітгенштайн Л. Логіко-філософський трактат. – К., 1995.
- Г'юм Д. Трактат про людську природу. – К., 2003.
- Гегель. Г. В.Ф. Феноменологія духу. – К., 2004.
- Гоббс Т. Левіафан. – К., 2000.
- Декарт Р. Метафізичні розмисли. – К.: Юніверс, 2000.
- Декарт Р. Міркування про метод. – К.: Тандем, 2001.
- Джеймс В. Що таке прагматизм. – К., 2000.
- Кант І. Критика чистого розуму. – К., 2000.
- Леві-Строс К. Структурна антропологія. – К., 1997.
- Лок Д. Два трактати про врядування. К., 2001.
- Мак`явеллі Н. Державець. – К., 1998.
- Ніцше Ф. Так казав Заратустра. – К., 1993.
- Платон. Діалоги. – К.: "Основи", 1995.
- Реале Д., Антисери Дж. Западная философия от истоков до наших дней. (Т 1-4) 2003 – СПб.
- Руссо Ж.-Ж. Про суспільну угоду. – К., 2001.
- Сартр Ж.-П. Буття і ніщо. – К., 2001.
- Спіноза Б. Теологічно-політичний трактат. – К., 2005.